

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETH

O'RGANILAYOTGAN MAMLAKAT TABIIY VA IQTISODIV
GEOGRAFIYASI (ARAB MAMLAKATLARI)

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San'at va gumanitar fanlar

Ta'lim sohalari: 220 000 – Gumanitar fanlar

230 000 – Tillar

Ta'lim yo'nalishlari:
60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari
bo'yicha)

60230200 – Tarjima nazariyasи va amaliyoti (sharq
tillari bo'yicha)

60220300 – Tarix (Sharq mamlakatlari va mintaqalari
bo'yicha)

2

D. M.
D. M.

7

	<p>6. Вавилова Е.В. Экономическая и социальная география мира: учеб. Пособие для студентов вузов /Е.В. Вавилова. – 2-изд., перераб. и доп. – М.: Гардарики, 2006. – 175 с.</p> <p>7. Экономическая и социальная география мира. В 2 т. Т. 1: учебник для бакалавров / И. А. Родионова. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2015. – 431 с.</p> <p>8. World Population Prospects 2019. United Nations New York, 2019. – 46 p.</p>
	<p>Axborot manbalari</p> <p>1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portalı. 2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatları ma'lumotlari milliy bazzasi. 3. www.tradingeconomics.com – ekonomicheskie pokazateli 4. https://unctadstat.unctad.org – savdo va rivojanish bo'yicha BMT konferensiysi sayti 5. http://uzgeo.uz – O'zbekiston geograflari jamiyatasi sayti</p>
7.	<p>O'quv dasturi "Sharq mamlakatlari iqtisodiyoti" kafedrasida ishlab chiqilgan va 20<u>21</u>-yil "<u>26</u>" <u>08</u> dagi "<u>1</u>"-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p> <p>O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 20<u>21</u>-yil "<u>28</u>" <u>08</u> dagi "<u>1</u>"-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sullar: Qodirjonov A.M. – ToshDSHU, "Sharq mamlakatlari iqtisodiyoti" kafedrası o'qituvchi-stajori.</p>
9.	<p>Taqribzhilar: Jo'raev T.T. – TMI, "Iqtisodiyot" kafedrası professorı, iqtisod fanları doktorı, professor (turdosh OTM) Hoshimov P.Z. – O'zMU, "Iqtisodiyot nazariyası" kafedrası dotsenti, iqtisod fanları nomzodi, dozent (turdosh OTM).</p>

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
MG102	2021-2022	1	2
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haffadagi dars soatlari
Majburiy	O'zbek		2
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. O'rganilayotgan mamlakat tabiiy va iqtisodiy geografiyasi (arab mamlakatlari)	30	30	60
2. I. Fanning mazmuni			
Fanni o'qitishidan maqsad – talabalarda tabiiy va iqtisodiy jarayonlarning makon omili to'g'risidagi bilimlar tizimini shakllantirish, arab mamlakatlari tabiiy va iqtisodiy geografiyasingin o'ziga xos xususiyatlari, ushbu xususiyatlarning mamlakatlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojanishida tutgan o'mi va rolini tahlil qila olish ko'nikmasini rivojlanintirishdan iborat.			
Fanning vazifasi – talabalarda zamonaviy dunyo, arab mamlakatlarning jahon xo'jaligida tutgan o'mi va roli to'g'risida yaxlit tasavvurni, shuningdek, zamonaviy geografik makonni hududi tashkil etishning turli-tumanligi va tizimiligi haqidagi bilimlarni shakllantirish, o'rganilayotgan mintaqalar mamlakatlari tabiiy va iqtisodiy geografiyasi to'g'risidagi tasavvurni chuqurlashtirish, tipologik yondoshuv asosida talabalarning o'rnatilayotgan mamlakat geografiyasi va ularning jahon xo'jaligidagi roli to'g'risidagi bilimlar bilan qurollantirishdan iborat.			
II. Asosiy nazoriy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)			
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:			
1-mavzu. "O'rganilayotgan mamlakat tabiiy va iqtisodiy geografiyasi (arab mamlakatlari)" faniga kirish			
"O'rganilayotgan mamlakat tabiiy va iqtisodiy geografiyasi (arab mamlakatlari)" fanining predmeti va uslublari, ob'ekti va sub'ekti. Fanning asosiy tushunchalari va atamalari. Geografik joylashuv va uning turlari. Iqtisodiy geografiyaning joylashuv xususiyatlari va tahlil usullari.			
2-mavzu. Arab mamlakatlarning geografik joylashuvi va tabiiy-resurs salohiyati			
Arab mamlakatlarning ma'muriy-hududiy tuzilishi va geografik joylashuvi xususiyatlari. Arab mamlakatlari rivojanishining asosiy ko'rsatkichlari. Tabiiy resurslarning arab mamlakatlari iqtisodiyotidagi roli. Foydalii qazilmalar geografiyasi.			
3-mavzu. Arab mamlakatlarning aholi geografiyasi			

	<p>Arab mamlakatlari aholisi soni, tarkibi va joylashuvni. Arab mamlakatlari aholisining tabiy va mexanik harakati xususiyatlari. Arab mamlakatlarda davlatning demografik siyosati yo'nalishlari.</p> <p>4-mavzu. Arab mamlakatlari iqtisodiyoti tarmoqlari geografiyasini</p> <p>Arab mamlakatlari iqtisodiyotining tarmoq tuzilishi. Sanoatning arab mamlakatlari iqtisodiyotidagi ahamiyati, tarkibi va rivojanish darajasi. Arab mamlakatlarning qayta ishlash sanoati. Arab mamlakatlarning qishloq xo'jaligi geografiyası: rivojanishi va joylashishining ijtimoiy-iqtisodiy omillari. Qishloq xo'jaligining asosiy tarmoqlari. Arab mamlakatlarda oziq-ovqat xavsizligi muammosi.</p>
5.	<p>5-mavzu. Arab mamlakatlarning transport va tashqi iqtisodiy aloqalari geografiyasini</p> <p>Arab mamlakatlari transport tizimining milliy iqtisodiyot rivojanishida tutgan o'rni va rivojanish xususiyatlari. Transport turlari, xalqaro va ichki transport. Tashqi iqtisodiy aloqalar geografiyası va uning tarkibi.</p>
III.	<p>Amaliy mashg'ulotlari buyicha kor'satma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etildi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "O'rganilayotgan mamlakat tabiy va iqtisodiy geografiyasini (arab mamlakatlari)" fanining boshqa fanlar bilan aloqadorligi 2. Juhon tabiy va iqtisodiy xaritasi bilan ishlash 3. Aholining iraqi, etno-lingivistik va konfessional tarkibi 4. Arab mamlakatlarda qayta ishlash sanoati rivojanishi va joylashishidagi yangi tendensiyalar 5. Arab mamlakatlari tashqi iqtisodiy aloqalarining asosiy yo'nalishlari
IV.	<p>Mustaqil ta'lif va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqlil ta'lif uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hudud tushunchasi, alohida resurs sifatida hududning ahamiyati. 2. Arab mamlakatlarning iqtisodiy-geografik joylashuvni. 3. Arab mamlakatlarda aholi joylashuvining asosiy jihatlari va xususiyatlari 4. Arab mamlakatlarda sanoat rivojanishining tabiy resurs salohiyati. Arab mamlakatlari qishloq xo'jaligi rivojanishida tabiy shart-shartlarning o'mi va ahaniyati 5. Arab mamlakatlarning xalqaro transport tizimi rivojanishida tutgan o'rni
V.	<p>Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fanni o'zlashtirish natijasida tababa. 2. Arab mamlakatlari tabiy va iqtisodiy geografiyasining asosiy tushunchalari va atamalari, kursning boshqa fanlar bilan aloqalari, tabiy va iqtisodiy geografiyaning nazariv asoslar haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>;

	<ul style="list-style-type: none"> • arab mamlakatlari tabiy va iqtisodiy geografiyasini xususiyatlarni bilish. • o'rganilayotgan mintaqaga mamlakatlarning iqtisodiy-geografik rivojanishini tahliji qilib uchun axborotlar, statistik ma'lumotlarni izlab topish, saralash va ulardan foydalantish <i>ko'nikmalariiga ega bo'lishi</i>; • iqtisodiy-geografik jarayonlarni tahliji qilish usullarini qo'llash, arab mamlakatlari aholisi, iqtisodiyot tarmoqlari, transporti, tashqi iqtisodiy aloqalari rivojanishini tahliji qila olish malakasiga <i>ega bo'lishi kerak</i>.
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VII. Kreditarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va usubby tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahvil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishlari topshirish.</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сапронова М.А. Арабо-мусульманский мир: история, география, общество: учеб. пособие / М.А. Сапронова. – Казан: Ун-т, 2013. – 360 с. 2. Абдалова З.Т., Тожиева З.Н. Иктисолид география: ўкув кўлланма. – Т.: "Молия", 2013. – 219 б. 3. Экономическая и социальная география мира. В 2 т. Т. 1: учебник для бакалавров / И. А. Родионова. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2015. – 431 с. 4. Солиев А. Ўзбекистон иктисолид ва икимий географияси. – Т.: 2014. – 387 б. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birlgilikda barpo etamiz. – T.: "O'zbekiston", 2016. - 56 b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk ketajagimizni mad va oljanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b. 3. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qatiyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2017. – 592 b. 4. Mirziyoyev Sh.M. Halqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliv bahodir. 2-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2018. - 512 b. 5. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' havoqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladı. 3-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2019. - 400 b.
6.	<p>1. Сапронова М.А. Арабо-мусульманский мир: история, география, общество: учеб. пособие / М.А. Сапронова. – Казан: Ун-т, 2013. – 360 с.</p> <p>2. Абдалова З.Т., Тожиева З.Н. Иктисолид география: ўкув кўлланма. – Т.: "Молия", 2013. – 219 б.</p> <p>3. Экономическая и социальная география мира. В 2 т. Т. 1: учебник для бакалавров / И. А. Родионова. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2015. – 431 с.</p> <p>4. Солиев А. Ўзбекистон иктисолид ва икимий географияси. – Т.: 2014. – 387 б.</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birlgilikda barpo etamiz. – T.: "O'zbekiston", 2016. - 56 b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk ketajagimizni mad va oljanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b. 3. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qatiyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2017. – 592 b. 4. Mirziyoyev Sh.M. Halqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliv bahodir. 2-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2018. - 512 b. 5. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' havoqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladı. 3-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2019. - 400 b.